

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีดำเนินการดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 วิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน จำนวน 17 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจงดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน
2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีวุฒทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระและมีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการจัดการเรียนรู้ สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง

1.1 ตามรอยเมืองโบราณแอ่งล้านนา	จำนวน 2 ชั่วโมง
1.2 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ลุ่มน้ำปิง – น้ำกวง	จำนวน 2 ชั่วโมง
1.3 เล่าขานด้วยหลักศิลาจารึกล้านนา	จำนวน 2 ชั่วโมง
1.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นท้องถิ่นล้านนา	จำนวน 2 ชั่วโมง

2. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
3. แบบประเมินการสนทนากลุ่ม

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ รวบรวมความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี หลักการสอนสังคมศึกษา ทักษะ กระบวนการทางสังคมศึกษา และเรื่องที่เกี่ยวข้องจากตำราและเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

1.4 ศึกษาเนื้อหาสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์

1.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 แผน แผนละ 2 คาบ (คาบละ 50 นาที) รวมทั้งหมด 8 คาบ โดยเน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นหลัก

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าแบบอิสระ ตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าแบบอิสระ

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนแผนที่เป็นขั้นตอนแบบต่างๆ ว่าถูกต้องหรือไม่ รวมทั้งความถูกต้องด้านสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล เป็นต้น และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน พิจารณาเหมาะสมและสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าว่าเหมาะสม และสอดคล้อง และครอบคลุมประเด็นต่างๆ แผนการจัดการเรียนรู้ของหรือไม่ โดยมีการเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+ 1 = ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

0 = ถ้าไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

- 1 = ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1.9 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเกณฑ์ดังนี้

มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

น้อยกว่า 0.5 แผนการจัดการเรียนรู้ต้องแก้ไข เพราะไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผนมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ถึง 1 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสร้างและพัฒนาขึ้นมีเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. การสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ และรูปแบบการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินแผนการศึกษาก่อนไปใช้ แล้วกำหนดกรอบการสร้าง

2.2 ศึกษาแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของ ฌพวรรณ วงศ์ปิ่น (2552, หน้า 153)

2.3 สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามกรอบการประเมินที่กำหนด ซึ่งได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดสาระสำคัญ การกำหนดสาระการเรียนรู้ การกำหนดกระบวนการเรียนรู้ การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อพัฒนาการแก้ปัญหา สื่อและแหล่งเรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

2.4 นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 หลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

การสนทนากลุ่มเป็นการสนทนาแบบเจาะประเด็นด้วยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมารวมกันแล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนาโต้ตอบ ถกปัญหา อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนทัศนคติกันอย่างกว้างขวางในประเด็นที่เตรียมไว้ เพื่อที่จะหาข้อมูลที่ต้องการตรงประเด็นสำหรับตอบคำถาม ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. เชิญผู้ร่วมสนทนาโดยประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนและมีผู้ศึกษาค้นคว้าทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ รวมผู้เข้าร่วมทั้งหมด 6 คน

2. กำหนดประเด็นในการสนทนาโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และผลการประเมินแผนแต่ละชุดมาพิจารณา โดยตั้งประเด็นการสนทนาคือ การหาข้อดี ข้อด้อย สิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้

3. ผู้เข้าร่วมสนทนา โต้ตอบ ถกปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

4. ผู้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมและสรุปความคิดเห็น

5. นำข้อเสนอจากการอภิปรายกลุ่ม มาพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้ศึกษาคำเอนการศีกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้ศึกษาคำเอนการขอหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตศีกษา คณะศีกษาศาสตรมหาวิทาลัยเชียงใหม ถึงผู้เชียวชาญประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน

2. นำหนังสือแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสาระประวัติศาสตร์ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น จำนวน 4 แผน และแบบประเมินไปให้ผู้เชียวชาญประเมินพร้อมทั้งนัดหมายขอรับผลการประเมิน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อประเมินหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากข้อมูลที่เป็นผลจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผู้เชียวชาญที่ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 คน

การแปรผล ผู้ศึกษาได้กำหนดค่าคะแนนของผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

3 หมายถึง มาก

2 หมายถึง ปานกลาง

1 หมายถึง น้อย

สำหรับเกณฑ์แปรผลค่าเฉลี่ย ผู้ศึกษาได้ปรับใช้เกณฑ์การประเมินของ บุญส่ง นิลแก้ว (2539, หน้า 146) ดังนี้

2.50 - 3.00 หมายถึง แผนการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

1.50 - 2.49 หมายถึง แผนการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายถึง แผนการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย